

Jaargang 40, nummer 3 – juni 2006

In dit nummer

De Veldleeuwerik in de Eempolders
Vreemde eenden in de bijt, vreemde zangers
in de boom
Vogelaars in de kijker: Bep Dwars

De Korhaan

Verenigingsorgaan van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Jaargang 40, nummer 3, juli 2006

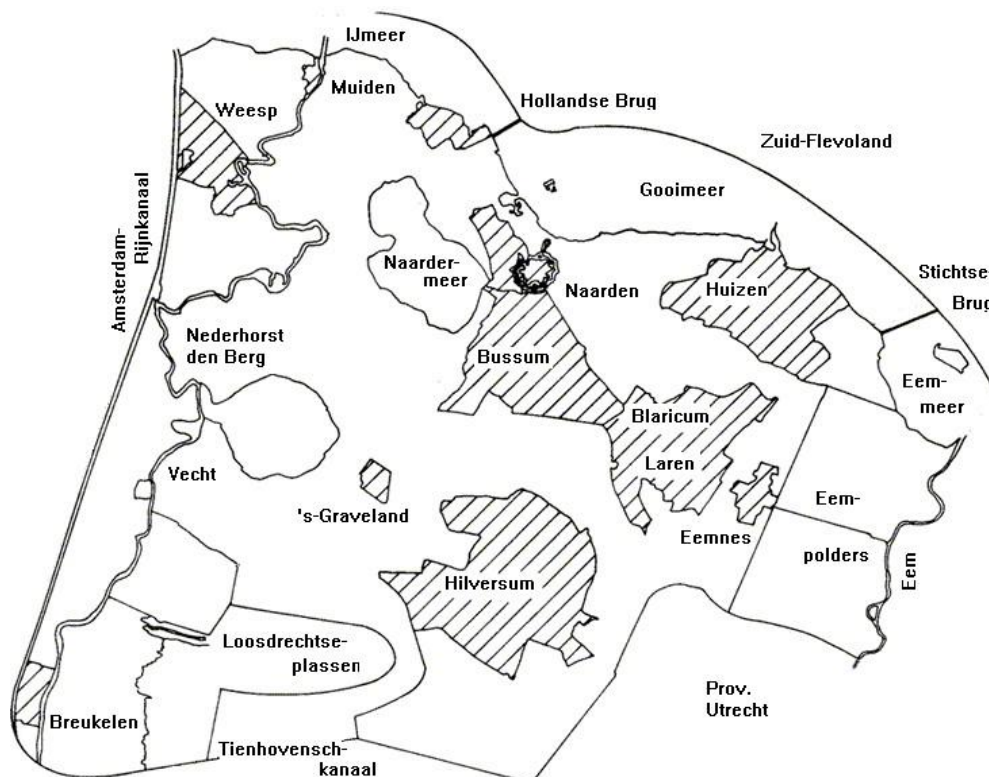
Verschijnt 5 x per jaar

Redactie	Hillie Hepp Dick Jonkers Josée van Beek Joost van Ramshorst Alie Voorhaar Rien Rense
Redactieadres	redactie@vwggooi.nl H. Hepp-Bouwman Ferdinand Bollaan 9 1412 HR Naarden 035-6940076
Ledenadministratie	ledenadministratie@vwggooi.nl F. Wilms-Schopman J.C.Ritsemaalaan 1 1241 AP Kortenhoef 035-6563020
Verzending Korhaan	Bep Dwars-Van Achterberg Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 06 46352060
Foto omslag	Frits van Daalen, Haarlem

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari 1 april 15 juni **15 augustus** 15 oktober

ISSN: 0929-8762



Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	66
Van de redactie	66
Krassen van een Gooise kijker: Onfortuinlijk	67
Het voorkomen van de Veldleeuwerik in de Eempolders	68
De Vogelwerkgroep in 1967	70
Vogelaars in de Kijker	71
Gierzwaluwen op de grond	72
Vreemde eenden in de bijt, vreemde zangers in de boom	73
‘Fluiten als een roodborstje dat verliefd is ...’	75
Hemelsblauwe saffier in Gooi weer springlevend!	76
Verslag excursie Monnikenberg	77
Expositie vogelschilderijen Theetuin Eemnes	77
Vestingvaart	78
In Memoriam Willem Kraak	79
Rabobank helpt Vogelringstation Het Gooi	80
Hoeveel Spreeuwen (3)	80
Voorjaar	81
Uit de veren	81
Ontvangen literatuur	82
Mutaties ledenbestand juni 2006	84
Veldwaarnemingen	85
Programma 2006	86
Kor Haan	88
Adressenlijst	



Van de voorzitter

Het is altijd leuk weer een aantal positieve zaken te mogen melden.

Allereerst is het gelukt om twee van de drie vacatures binnen het bestuur op te vullen. Jenny Brook is bereid gevonden om bestuurslid van de Subgroep Cursussen te worden. Daarnaast is ook een oplossing gevonden voor de recent ontstane vacature van bestuurslid van de Subgroep Natuurbescherming. Oudgediende Rob Kloosterman heeft zich bereid verklaard deze functie te vervullen. Beiden zullen in de najaarsvergadering van 2006 officieel door het bestuur voor benoeming door de algemene ledenvergadering worden voorgedragen. Als bestuur zijn wij hier zeer blij mee, maar ontkomen we ook niet aan de zoveelste constatering dat de vacature van bestuurslid Avifauna nog steeds bestaat. Daarom nogmaals de dringende oproep om u te melden als u in deze bestuursfunctie interesse heeft, dan wel wanneer u hiervoor een geschikte kandidaat weet.

Het bestuur wil u tevens informeren over de stand van zaken betreffende het Fonds "Red de weidevogels in Eemland". Dit Fonds wordt mede namens onze vogelwerkgroep beheerd door de Vogelwacht Utrecht. Deze heeft ons medio 2004 benaderd met een voorstel om het geld uit het Fonds (een kleine € 40.000,-) uit te geven aan projecten van Vogelbescherming in Oost-Europa of Afrika. Enerzijds omdat het geld was ingezameld met zo'n concrete bestemming in eigen land en anderzijds omdat wij van mening waren dat het geld ook in eigen land hard nodig is en goed besteed kan worden, leek ons dit geen goed idee. Binnen het bestuur en de Subgroep Avifauna is vervolgens nagedacht over een goede bestemming en daar is toen uitgekomen: de ontwikkeling van een moerasgebied in het Raboes, een gebied dat grenst aan de Eempolders.

Omdat dit niet iets is dat onze vogelwerkgroep alleen kan realiseren, laat staan kan continueren, is contact gezocht met grotere organisaties als Vogelbescherming en Natuurmonumenten. Deze bleken wel geïnteresseerd en tot bijdragen bereid. Helaas kon de Vogelwacht Utrecht zich niet in deze optie vinden en is door hen voorgesteld achter deze lang slepende kwestie een punt te zetten door de gelden in het Fonds 'bij helfte' al te verdelen. Daar deze gedachte ook al bij het bestuur leefde, is inmiddels positief op dit voorstel gereageerd. Het is thans de bedoeling om het Raboes-plan verder concreet uit te laten werken door de betrokkenen. Indien dit tot een goed en haalbaar voorstel leidt, bestaat het voornemen om in te stemmen met de gehele of gedeeltelijke besteding van "onze" helft van de vrij te komen gelden uit het Fonds aan het aldan te realiseren Raboes-project en hierover goede afspraken te maken met de andere betrokkenen.

Tot slot wil ik u een ander positief bericht niet onthouden en dat is dat het - mede dankzij de inspanningen van onze penningmeester en Jelle Harder - gelukt is om een succesvolle subsidieaanvraag te doen bij het Prins Bernard Cultuurfonds. Het gaat om een zeer substantieel bedrag. Zodra dit ook definitief is vastgesteld en uitbetaald, alsmede besloten is waar het concreet aan besteed gaat worden, zal ik u daar nader over informeren. Het bestuur is het Fonds - en een ieder die aan de toekenning er van heeft bijgedragen - in ieder geval zeer erkentelijk.

Erik Hans van Stigt Thans

Van de redactie

Hillie Hepp

Op weg naar het jubileumnummer van de Vogelwerkgroep Het Gooi zult u in iedere uitgave van De Korhaan iets uit de historie van de VWG kunnen lezen. Jan Bos zal dit onderdeel verzorgen. U zult zeker af en toe over zaken lezen die u eigenlijk al lang vergeten was of nooit hebt geweten.

In het vorige nummer zijn we gestart met een nieuwe rubriek onder de titel: "Vogelaars in de kijker". Hiervoor gaan we in gesprek met leden van onze vereniging. Enerzijds laten we leden aan het woord die al geruime tijd 'in de kijker' staan, zoals Wim le Clercq in het vorige en Bep Dwars in dit nummer, maar anderzijds willen we ook mensen interviewen die pas lid zijn. Josée van Beek zal deze rubriek verzorgen. Verder wil ik uw aandacht vestigen op de gewijzigde kopijdata van de volgende twee nummers. In verband met de nieuwe opzet van de jaarvergadering zijn de data vervroegd. De volgende inleverdata zijn 15 augustus en 15 oktober. Noteert u dat vast in uw agenda. De redactie gaat er van uit dat alle kopij op de genoemde data binnen is. Ik wens u veel genoegen met het lezen van deze Korhaan.

Krassen van een Gooise kijker: Onfortuinlijk

Inventariserend, tellend, tijdens excursies of op zoek naar vogels gebeurt er soms iets onfortuinlijks. Je hebt pech omdat er iets gebeurt met een negatief gevolg. Wel heel ongelukkig was Joop. Voordat hij aan een ochtendexcursie begon in de Eempolders, had hij echt niets ander gedronken dan koffie. Toch raakte hij met zijn fiets van de weg en belandde in sloot. Als het nu een zomerse dag was geweest, was dat niet zó erg geweest, maar toen vroom het enkele graden. Drijfnat kroop hij uit het water, maar sloeg het aanbod af om met een auto naar huis gebracht te worden. Hij ging zelf wel op de fiets, maar moet na de minstens tien kilometer lange tocht haast onderkoeld zijn aangekomen. Later vertelde hij, dat hij heel lang onder de hete douche had gestaan om de kou uit zijn lichaam te verdrijven. Gelukkig hield hij er niets aan over.

Onfortuinlijk zijn kan soms ook een leuke kant hebben, zoals ik zelf eens ondervond. Bij Achterberg op de rand van de Gelderse Vallei was door mij een poging ondernomen om het nummer van een geringde Ooievaar op een nest af te lezen. Thuisgekomen bleek het statief van de telescoop te ontbreken. Dat was pech. Bij het afkoppelen was het achter de auto blijven staan en ik had dat tijdens het wegrijden niet in de achteruitkijkspiegel opgemerkt. Goede raad was duur. Teruggaan had geen zin. Het zou al lang meegenomen zijn door een van de vele automobilisten die over de betreffende weg reden. Voor alle zekerheid had ik toch maar alle politiebureaus van gemeenten in de omgeving gebeld en zowaar was het raak bij de hermandad in Rhenen, waar een melding was binnengekomen. Een eerlijke vinder had het statief aangetroffen en de vondst meteen gemeld. Hij had het meegenomen naar zijn werk en daar kon het opgehaald worden. Wat een toeval! Ooievaars werden vroeger als geluksbrengers (nu dus voor mij) en als babybrengers beschouwd. De vinder hield zich met jonggeborenen bezig: hij was gynaecoloog. Op de kraamafdeling van het ziekenhuis in Wageningen keek de receptioniste bij de kraamverpleging vreemd op toen ik voor een statief kwam en niet voor een baby. Alsof het zo moest zijn, ging er later weer iets fout bij een aflezing. Bij het klimmen over een hek viel de telescoop van het statief en kwam op mijn hoofd terecht. Even later werd het daar vochtig en liepen straaltjes bloed naar beneden. Bij thuiskomst constateerde dochterlief dat het tussen de schaarse haren wel erg rood was.

Ze onderzocht de plek en trof een fikse snee aan. Het consult bij een tijdens dat weekeinde dienstdoende dokter kwam uit op het hechten van de snee. Al pratend tijdens dit gebeuren merkte hij op mij te kennen.

Ooit was hij mee geweest met een vroege vogelwandeling op kasteel Groeneveld in Baarn onder mijn leiding. Onder het motto "Voor wat hoort wat", wilde hij daarvoor kennelijk wat terugdoen, want de rekening is nooit gestuurd. Kijkerverlies is een ramp, helemaal wanneer het ook nog eens een heel dure is. Zoals vogelaars wel meer doen, gebruikte Jimmy het dak van zijn auto als steun om trillingsvrij te kunnen observeren en legde zijn kijker daarop. Na enkele tientallen kilometers snelweg miste hij hem opeens. Weg verrekijker, waarschijnlijk aan gort gereden!

Nog voor de tijd dat de Werkgroep Roofvogels Nederland activiteiten begon te ontplooiën en klimuitrustingen en -beveiligingen in zwang kwamen, werd er zonder dit soort hulpmiddelen geklommen. Jaap was ook zo'n klimmer en als een aap beklom hij menige boom om roofvogelnesten te bekijken, tot het een keer fout ging. Een afbrekende tak maakte een eind aan zijn klimactiviteit van die dag. De zachte bosgrond dempte zijn val; in de polikliniek werden gelukkig geen breuken geconstateerd. Hij hield er gekneusde ribben en zwellingen aan over. Het bovenstaande verbleekt bij noodlottige zaken die zoal kunnen gebeuren. De Ziekte van Lyme is er een van. Wie er na het opdoen van een besmette teek niet op tijd bij is loopt kans zijn leven lang met aandoeningen te komen zitten, of in het ergste geval aan de gevolgen van de tekenbeet te overlijden. Siew, die altijd in de bossen zwierf onderkende de verschijnselen te laat en overleed door een aangetaste hartklep. Terug uit terreinen met bomen en struiken volgt bij mij sindsdien altijd een tekeninspectie.



Penlijster

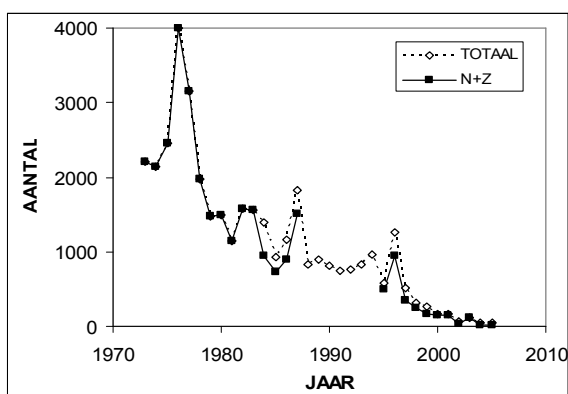
Het voorkomen van de Veldleeuwerik in de Eempolders

In vervolg op de artikelen in De Korhaan over de Eempoldertellingen van de Grutto en de Scholekster nu aandacht voor de Veldleeuwerik. Er is sinds de jaren zeventig sprake van een dramatische afname van deze soort. Gelukkig zongen er dit voorjaar nog steeds een paar leeuweriken boven de weilanden in de Eempolder. Hopelijk blijft dat nog vele jaren zo.

Jan Mooij

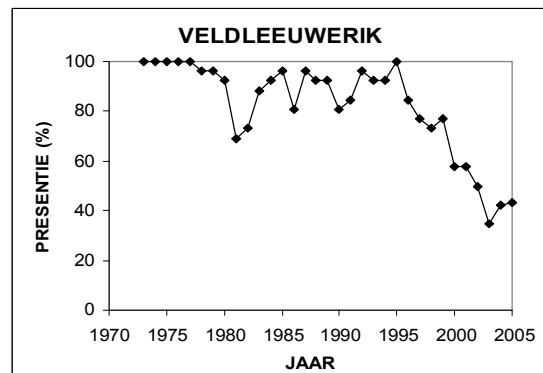
SOVON heeft het jaar 2006 uitgeroepen tot jaar van de Veldleeuwerik. Dat is een zeer twijfelachtige eer, omdat een dergelijk nominatie meestal betekent dat het slecht gaat met de betreffende soort. Ook in dit geval is de belangrijkste aanleiding de zeer sterke achteruitgang van de Veldleeuwerik in Nederland. Tussen de twee broedvogeltellingen van 1973-1977 en 1998-2000 zijn de aantallen in Nederland met ongeveer 90% teruggelopen en er is geen enkele aanleiding om te denken dat het nu beter gaat. Alle reden dus om eens te kijken hoe het de Veldleeuwerik in de Eempolders is vergaan in de jaren vanaf 1973, toen de tellingen van start gingen.

In figuur 1 zien we het totale aantal getelde Veldleeuweriken per jaar. In deze grafiek geeft de getrokken lijn de resultaten voor de oorspronkelijke telgebieden: de Noordpolder te Veld en de Maatpolder (Noord), en de Zuidpolder te Veld (Zuid). Vanaf 1984 is ook de Oostermeent (De Kampen) meegeteld, de stippellijn geeft het totaal inclusief de Oostermeent. Helaas heb ik tot nu toe de resultaten per telgebied niet kunnen achterhalen voor de jaren 1988 t/m 1995. Daarom ontbreekt voor deze jaren de getrokken lijn. De grafiek is duidelijk: in de westelijke Eempolders is sprake van een dramatische afname.



Figuur 1. Totaal aantal getelde Veldleeuweriken per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

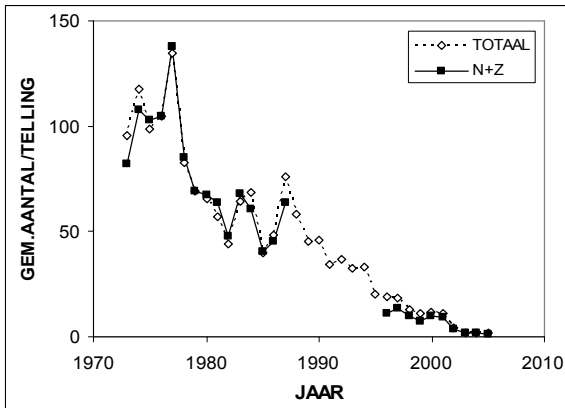
De achteruitgang blijkt ook uit de presentie, het aantal tellingen waarbij ze waargenomen werden gedeeld door het totale aantal tellingen. Tot ongeveer 1994 waren er nog zoveel leeuweriken aanwezig dat er bijna altijd wel een paar waargenomen werden. Daarna daalt de presentie snel, en tegenwoordig zien we ze vaker niet dan wel.



Figuur 2. Presentie van de Veldleeuwerik per jaar

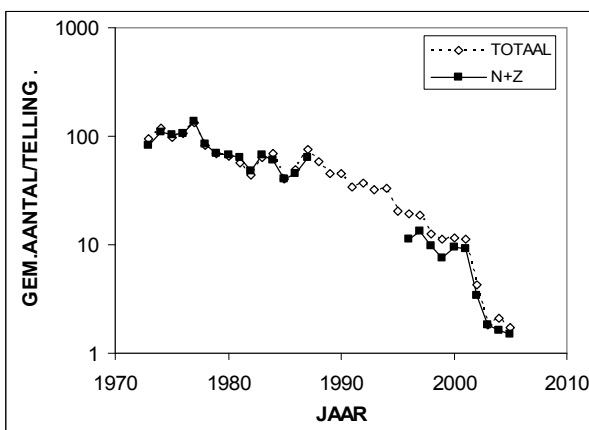
Tot nu toe hadden we het hier over de aantallen over het hele jaar. Voor een vergelijking met de resultaten voor de broedvogelatlas moeten we de aantallen in de broedtijd nemen. Figuur 3 geeft daarom de gemiddelde aantallen per telling voor de tellingen 7 tot en met 16, wat overeenkomt met de maanden april tot en met juli. In deze periode is de voorjaarsstrek vrijwel afgelopen en de najaarsstrek nog niet begonnen, zodat we mogen aannemen dat we met broedvogels te maken hebben. Het is duidelijk dat de afname ook hier enorm is. Het komt neer op een gemiddelde afname van 11% per jaar. De afname blijkt vrijwel gelijk te zijn aan de landelijke trend die uit de broedvogelatlassen volgt.

De afname is zo sterk dat details bij de laatste punten van figuur 3 niet meer te onderscheiden zijn. Daarom zijn in figuur 4 dezelfde getallen nog een keer uitgezet, maar nu met een logaritmische schaal. Bij die schaal geeft een bepaalde afstand een verhouding tussen de betrokken getallen aan.



Figuur 3. Gemiddeld aantal getelde Veldleeuweriken per telling voor de tellingen 7 t/m 16 (broedtijd)

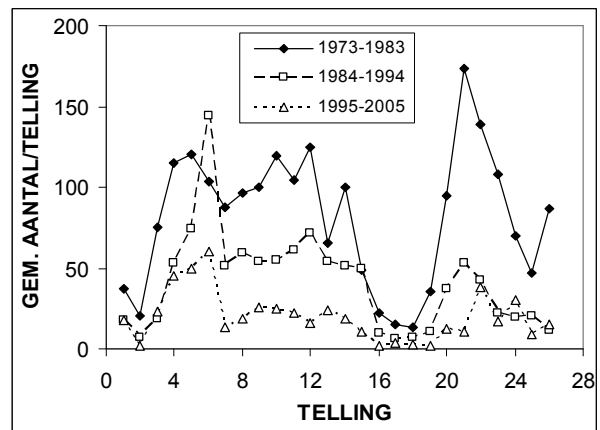
We zien nu dat tot en met 2001 de aantallen vrij regelmatig dalen, met ongeveer 10% per jaar. Voor de drie deelgebieden is de gemiddelde daling opvallend gelijk: voor Noord, Zuid en Oosterveen respectievelijk 9,7%, 10,4% en 9,8%. Na 2001 versnelt de afname plotseling. Ook dit verschijnsel is in alle drie deelgebieden aanwezig, wat een algemene oorzaak suggereert. Ik heb echter nog nergens gevonden dat het ook buiten de Eempolders optreedt. Voorlopig heb ik dus nog geen verklaring voor deze versnelling. Al met al is het aantal broedende Veldleeuweriken tussen het begin van de tellingen in 1973 en 2005 met meer dan 98% afgenomen. Overigens lijkt de landinrichting van 1990, die voor veel weidevogels een trendbreuk oplevert, bij de Veldleeuwerik geen enkel effect te hebben.



Figuur 4. Gemiddeld aantal getelde Veldleeuweriken per telling voor de tellingen 9 t/m 16 (broedtijd) met logaritmische schaal.

Figuur 5 geeft de verdeling van de aantallen Veldleeuweriken over het jaar. Hierbij is telkens voor elf jaar het gemiddelde aantal waargenomen vogels per telling bepaald. We zien dat de eerste jaren de meeste leeuweriken werden waargenomen tijdens de najaarstrek. In de latere periodes treden de grootste aantallen op in het voorjaar. Opvallend zijn de lage aantallen in

augustus (tellingen 16 t/m 19). Deze hangen samen met de ruitijd. Tijdens de rui blijven Veldleeuweriken aanwezig, maar ze gedragen zich zeer onopvallend. Daardoor zijn de waargenomen aantallen in die tijd van het jaar laag. Uit deze grafiek blijkt dat de laatste jaren vooral gedurende de voor- en najaarstrek de grootste aantallen worden waargenomen. Toch zijn ook in die periodes de aantallen fors gedaald. Uit landelijke trektellingen volgt geen duidelijke trend in de aantallen doortrekkende Veldleeuweriken.



Figuur 5. Gemiddeld aantal Veldleeuweriken per telling voor de drie periodes van tien jaar

Ook als wintergast zijn de aantallen in de Eempolders steeds lager. Uit de PTT-tellingen van SOVON in december volgt dat de aantallen in de periode 1980 tot 2004 sterk schommelden, maar dat er eerder sprake is van toename dan van afname. In de westelijke Eempolders is juist het omgekeerde het geval; de laatste zeven jaar hebben we in december vrijwel geen Veldleeuweriken meer gezien.

Landelijk wordt de achteruitgang als broedvogel in graslanden toegeschreven aan verlies van broedsels door werkzaamheden op het land en een afname van de prooidieren door de verbetering van de graslanden in landbouwkundig opzicht. Deze verschijnselen zijn in de Eempolders ook aan de orde, maar het is toch opvallend dat de afname in de drie deelgebieden vrijwel even snel verloopt. Ook de instorting van de stand vanaf 2002 treedt overal op. Toch is er nogal wat verschil tussen de delen. Een belangrijk deel van de Noordpolder te Veld is reserwaat, met een vogelvriendelijk beheer. De Veldleeuwerik verdwijnt er desondanks even snel als in de andere delen. Dit geeft toch de indruk dat er een oorzaak buiten de Eempolders een belangrijke rol speelt bij de achteruitgang.

Ook buiten de broedtijd gaat de Veldleeuwerik in de Eempolders achteruit. Landelijk is dat niet het geval, dus moet het gebied minder aantrekkelijk geworden zijn.

In die tijd van het jaar eten ze vooral zaden. Het verdwijnen van onkruiden door de intensivering van het grasland kan dus een oorzaak zijn.

Het lijkt echter onwaarschijnlijk dat de afname van onkruiden in de Eempolders (inclusief het reservaat) veel sterker zou zijn dan elders in het land.

Alles bij elkaar ziet het er voor de Veldleeuwerik in de westelijke Eempolders slecht uit. Gelukkig zongen er dit voorjaar nog steeds een paar leeuweriken boven de weilanden. Hopelijk blijft dat nog vele jaren zo. Toch adviseer ik iedereen die ze nog wil horen om niet te lang te wachten.



Foto : A.C. Zwager

De Vogelwerkgroep in 1967

Tot de verschijning van de het jubileumnummer van De Korhaan wordt er in elke uitgave iets uit de historie van de VWG opgenomen. Het verzoek hiertoe is gedaan aan Jan Bos die uit de oude nummers - deze keer uit het eerste nummer van het oprichtingsjaar - een keuze maakt. De vogelwerkgroep bestaat sinds 6 februari 1967.

Jan Bos

Uit het eerste nummer van het contactorgaan

- *Onze secretaresse ontving vele sympathieke brieven waaronder een schrijven van prof. dr. K.H.Voous, die steun toezegde en een afschrift van zijn schrijven zond aan Vogelbescherming en Ornithologische Unie.....*
- *Ons contactorgaan is nog zonder symbool: De Korhaan. Dat die haan vaak mag "kraaien"*
- *Belangstellenden voor de morinelplevieren-excursie worden naar volgorde van aanmelding genoteerd. Mocht de interesse zodanig zijn, dat het door de vele auto's onmogelijk moet worden geacht nog plevieren te zien, dan zal het gezelschap in groepen worden gesplitst of er wordt onderzocht of een herhaling van de excursie mogelijk is.*
- *Onze zustervereniging te Amsterdam inviteerde ons voor een kennismakingsexcursie naar het Amsterdamse Bos met het vogeleiland. Wij zullen hieraan graag gevolg geven.*
- *Het Goois Natuurreservaat hoopt in de toekomst te komen tot de oprichting van een natuurhistorisch museum voor het Gooi. Men wordt verzocht dode vogels, welke in het Gooi zijn gevonden ter beschikking te stellen van het natuurreservaat.*
- *Voorlopige ledenlijst per 15 februari 1967: 51 leden. Bestuur: zeven personen.*
- *Commissies: Zuidelijk Flevoland, Eempolder, Nestkasten, Laarder Wasmear, Hilversums Wasmear, Hilversumse Meent.*
- *Jaarbijdrage: f. 5,-. Donateurs: f. 2,50*

Vogelaars in de Kijker

In deze onlangs gestarte serie van opmerkelijke VWG-ers maken we deze keer nader kennis met een der coryfeeën van het eerste uur: Bep Dwars - Van Achterbergh. Ze stond aan de wieg van de VWG, verzette -en verzet nog steeds- veel werk voor de club en stond temidden van aanvankelijk louter mannelijke vogelaars als enige vrouw beslist haar mannetje!

Josée van Beek

Als ik haar vraag wat ze wil drinken maakt ze met een simpel handgebaar duidelijk niets te willen, ja, te willen beginnen met het interview. Bep is er helemaal klaar voor!

Ze gaat zitten, haalt een paar vellen tekst uit haar tas en zegt: ik heb vast wat op papier gezet... en steekt van wal...

Mijn ouders waren drukke middenstanders met een zaak op de Hilversumse Langestraat. In hun vrije tijd waren ze druk met de padvinderij, ze organiseerden kampen en waren wanneer maar mogelijk buiten, in de natuur.

Het buitenleven werd Bep als het ware met de paplepel ingegoten. Flora en fauna, dus ook de vogels hoorden daarbij.

Ik spreek nu over de tijd aan het begin van de oorlog. Er waren geen fietsen, er werd naar de kampen gelopen. Het eten kreeg je op de bon. *Bep herinnert zich van die tijd dat er speurtochten werden gehouden bij de Soesterduinen, de Schaapskooi op de Westerheide en in Hollandse Rading.*

Ik herinner me een van die tochten, vlak na de oorlog, waarop je onbepaald kon eten van vers brood met eigengemaakte jam, voor velen een reden om mee te lopen. Er waren er die zich helemaal klem aten. Ik was nog een klein meisje, zat achter op de fiets. Dat beeld komt nog weleens naar voren tijdens een VWG-weekend of vogelreis.

Als gezin trokken we er bij mooi weer ook altijd op uit, op zaterdag na sluiting van de winkel, met de fietsen bepakt naar De Snip, een GNR-terrein met als enige voorziening een kraan. Het terrein is nu het pad aan de westkant van de natuurbrug. We zagen de Houtsnip, Geelgors, Nachtegaal en op de Bussumse hei Wulpen en Korhoenders.

Tijdens de grote vakantie was het terrein bij buitencentrum kasteel Hoekellom in Ede de plek waar de jeugd uit heel Nederland op kamp ging. Tijdens de wintermaanden zagen we elkaar opnieuw in het jeugdhuis. Later trok ik met leden uit andere plaatsen door het land, met Texel als grootste favoriet.



Hoe ik bij de VWG kwam? Nico Dwars (*Bep's echtgenoot en zeer gewaardeerd lid van de VWG, helaas drie jaar geleden overleden*) leerde mij de biotopen van onder andere IJsvogels, Waterspreeuw, Alpenkauw en -kraai in de Benelux, Duitsland en Zwitserland kennen. En 's avonds luisterden we naar uilen. Dat resulteerde in mijn verzameling uilen van de meest uiteenlopende materialen. Van minuscule klein tot ook veel grotere. Die werden vanuit alle delen van de wereld voor me meegebracht.

In die begintijd ging ik met Nico graag kijken aan de IJsselmeerkust en op de Huizerpier. We zagen Barmstijzen, Ortolanen op trek... 's Winters telden we honderden Nonnetjes, de Grote Zaagbek, Bergeend, Kleine Zilverreiger, Zwarte Ibis en Blauwborst.

De oprichtingsavond van de VWG in Hilversum in *Ons Gebouw* vond plaats in februari 1967, daarna volgden er lezingen in de bibliotheek. In 1969 vroeg Jan Bos ons voor het organiseren van de excursies. Cees de Rooy werd het aanspreekpunt; hij had namelijk telefoon. Yves Vogel was ook altijd aanwezig en ik verzorgde de vermeldingen in De Korhaan. We zorgden voor plaatselijke excursieleiders en in 1972 kwam ik in het bestuur. We hadden ca. 200 leden, een groot aantal is nu -veertig jaar later- helaas niet meer onder ons. Er waren jaren dat we de Notenkraaker waarnamen, dat de Kraanvogel en Grote Trap hier nog rondstapten; ik herinner me de grappige en

minder leuke voorvallen, de gezelligheid ondanks de soms matige onderkomens. En er werd veel werk verzet. Ingesprongen op de bedreigingen van de natuur: onze inventarisaties konden de waarde van een gebied aantonen. De VWG was immers ook sterk gericht op de vogelbescherming.

Meer gedaan door minder mensen?

De Korhaan werd in die beginjaren gestencild bij de familie Reddingius en later als gedrukte uitgave nog jarenlang met de hand vergaard, geniet, door een aantal leden rondgebracht en met geschreven adressen verzonden. Tienduizenden bladen zijn er gedurende zo'n dertig jaar door mijn handen gegaan!

Het archief werd door Leny Reddingius met de typemachine op duizenden doorslagvelletjes op poten gezet. Vele duizenden waarnemingskaartjes en dagboekgegevens werden ingeleverd en verwerkt. Want ja, er moest een Avifauna van Gooi en Vechtstreek komen.

Het organiseren van de excursies werd na tien jaar van ons overgenomen door Hanneke Lodestein. Zij deed dit tot 1981; toen nam Joke van Velsen die taak op zich.

Als verlengstuk van het secretariaat deed Bep naast de ledenadministratie en de verzending van De Korhaan ook talloze andere organisatorische klussen, waarvan het bijhouden van het archief haar nog de meeste tijd kostte. En, vertelt ze, we zijn met al onze spullen wel zeven keer van locatie gewisseld.

Gelukkig hoef ik me al jaren niet meer over de propagandastand druk te maken. Vanaf het begin van de jaren zeventig waren we aanwezig op de Herfstflora in Singer Laren, de Gooilandshow, Natuurmarkt in Naarden, Bijenmarkt of Braderie in Bussum en Vreeland, Sluizendag in Weesp en de kraam in de Kerkstraat in Hilversum, wat later de activiteitenmarkt op de Groest is geworden. Ik was er veelal bij betrokken, maar nu hebben we ongeveer 650 leden. De Subgroep Algemene Zaken (*waarvoor Bep verantwoordelijk is*) zou uit veel meer actieve leden moeten bestaan vind ik. Maar ja, vogels kijken is het leukst en al dat georganiseer is minder aantrekkelijk.

Desondanks kan ze best extra hulp gebruiken. Reacties van de leden zijn dan ook meer dan welkom!

Dank Bep voor je jarenlange inzet en je huidige betrokkenheid bij de VWG.

Gierzwaluwen op de grond

Carla Holzenspies

In het programma 'Vroege Vogels' hoorde ik dat iemand die een Gierzwaluw op de grond vond, de vogel in de lucht gooide, die daardoor vervolgens verderop in het water terecht kwam.

Ik heb veel oude en jonge Gierzwaluwen onder mijn hoede gehad. Elke gezonde Gierzwaluw kan van de grond opvliegen! Dat vertellen experts als David Lack en Emile Weitnauer ook.

Pak de Gierzwaluw op en zet hem in je hand. Een vogel die niets mankeert, kijkt eerst uit welke hoek de wind waait. Dan begint zijn hele lichaam te trillen. Vervolgens spreidt de vogel zijn vleugels uit, zijn staartje gaat omhoog en wordt ook uitgespreid. En weg is de vogel!

Met al dat gegooi wordt de schade alleen maar groter!



Vreemde eenden in de bijt, vreemde zangers in de boom

Veelvuldig wordt er met twee maten gemeten. Vogelgidsen en avifauna's zetten sommige soorten exoten tussen de gangbare, maar verstoppert andere in een aanhangsel. Ook vogelaars hebben soms hun eigen criteria en vinden sommige prachtige exoten het aankijken niet waard.

Carel de Vink

Een gewoon tochtje 'vogelen' levert me tegenwoordig al bijna standaard een handvol nieuwkomers op: Nijl- en Canadese gans, Mandarijneend, soms de Carolina Eend en als ik bof de Halsbandparkiet. Niet te missen de Turkse Tortel. Van de genoemde soorten is alleen de laatste op eigen wieken naar onze streken gekomen. Daarnaast kan ik misschien nog rekenen op een Raaf of Ooievaar. Soorten die dankzij menselijke steun weer algemeen aan het worden zijn, maar die zonder hulp mogelijk uit ons vogelbestand zouden zijn verdwenen. Dat laatste geldt voor wel meer soorten. Ik probeer door dit artikel een discussie te openen, die lijkt aan te sluiten bij wat er op het vlak van allochtonen in de politiek plaatsvindt: Hebben nieuwkomers bestaansrecht?

Menselijk ingrijpen in de natuur valt niet te vermijden. Vaak zonder directe opzet beïnvloedt onze aanwezigheid het leven rondom ons: planten, maar ook allerlei dieren zijn gedwongen zich aan te passen aan menselijke activiteit. Veel soorten hebben last van oprukkend steen en beton, asfalt en cultuurland. Maar sommige zijn daardoor in het voordeel. Zonder de bouw van huizen zouden soorten als Gier- en Huiszwaluw, Huis- en Ringmus en Zwarte Roodstaart een marginaal bestaan lijden in onze avifauna. Dakpannen, nissen, afdakjes en overkappingen helpen deze soorten aan een geschikte plaats om te nestelen. Onze afvalbergen en zwerfafval lokken ratten, muizen, kraaiachtigen en diverse soorten meeuwen. Vossen profiteren dubbel: ze snoepen mee van organisch afval en pakken hier en daar een muis of rat. Dat cultuurvolgers hun voordeel soms zien veranderen in nadeel, is bekend uit de verslagen over weidevogels en de acties om hun een nieuwe kans te bieden.

Ook opzettelijk ingrijpen heeft zijn invloed. De Fazant is nauwelijks meer weg te denken uit ons land; geïntroduceerd uit verre streken ten behoeve van de jacht en jarenlang bijgevoerd en gefokt om uit te zetten. Een verhaal dat terugvoert naar de aanwezigheid van Romeinen in de Lage Landen. Dergelijke introducties kennen we ook van een aantal vissoorten. Verder hebben veel mensen er plezier in om de natuur een handje te helpen. Dat

varieert van het brood voeren aan de eendjes tot hele voederinstallaties in tuinen om de vogels de winter door te helpen. En van nestkastjes aan de fietsenstalling tot nesten voor Visarenden in hoogspanningsmasten. Activiteiten die erop gericht zijn om de natuur te helpen, maar die de beoogde levende wezens zelf de keus laat om er al dan niet gebruik van te maken.

De eerder genoemde Fazanten hadden geen inspraak. De Regenboogforel ook niet. Hoeveel anders ligt dat bij herintroducties? Korhoenders horen op de Hoge Veluwe, dus gaan we die uitzetten. Wat is Nederland zonder Ooievaar? Dus beginnen we (inmiddels met succes) fokprogramma's. En de Raaf kreeg ook een steuntje in de rug. Over het loslaten van Wolven en Lynxen wordt wel gefluisterd, maar over een herkansing voor Bever en Otter waren we het kennelijk sneller eens. Waarom worden er nog geen programma's geschreven voor het herinvoeren van de Griel als broedvogel? En de Grote Trap heeft ook ooit genesteld binnen onze landsgrenzen. Net als de Morinelplevier... Over deze vorm van menselijke bemoeienis speelt een nauwelijks serieuze discussie. Wat is wenselijk? Wat niet?



Maar goed, eigenlijk gaat dit artikel over de soorten die per ongeluk ons land bereikt hebben. Niet als dwaalgast, maar door menselijke slordigheid. Wasberen en nertsen, ontsnapt uit

fokprogramma's. Halsbandparkieten, weggevoerd uit volières. Siereenden en -ganzen uit waterwildcollecties. Glansspreeuwen en Amerikaanse lieveheersbeestjes die werden ingezet als gewasbeschermers in kassen. Roodwangschildpadjes en verwilderde huiskatten. Hoe kijken we daar nu tegenaan? Laat ik me beperken tot de vogels. In de literatuur merk ik twee tendensen: je beschouwt ze als onvermijdelijke aanwinst (zonder dit kwalitatief zo te bedoelen) of als ongewenste indringer (wel kwalificerend!) in de avifauna van Nederland. Exoten, die er zelf nooit voor kozen om hier een bestaan op te bouwen.

Horen die er nou bij of niet? De tellers zitten met hun lijstjes. Wat doe je met verwilderde postduiven die broeden in de wijk die je probeert te inventariseren? Avifauna's verzuchten dat niet iedereen broedende Lachduiven en Muskuseenden meldt. Of Brandganzen van al dan niet wilde oorsprong. Tel je Canadese, Indische en Nijlganzen mee bij een ganzentelling? Lastiger zijn Knobbelzwaan (hoe wild is hun herkomst?) en Casarca (soms komt er nog wel eens een klein aantal uit oostelijke streken hierheen, maar het merendeel lijkt af te stammen van siercollecties). En is de Fazant na tweeduizend jaar nog steeds geen Nederlandse vogel? We kunnen hem toch moeilijk een inburgeringscursus voorschrijven?

En hoe zit het met gedomesticeerde vormen van bijvoorbeeld de Grauwe Gans (je weet wel, die witte of gevlekte soepganzen, die overal opduiken) en Wilde eend (zelfde verhaal)? Is een vogel die in Nederland tot broeden komt (Pauw, Krielkip, Treurmaina), maar een erg kooivogelachtige indruk wekt, een nieuwe Nederlandse soort? Vindt erkenning misschien plaats als broeden algemeen geworden is, zoals bij de Halsbandparkiet? En als ze nou net over de grens broeden, zoals de Chileense en Kleine Flamingo? Of volop aanwezig zijn maar (nog) niet broeden?



Ik merk om mij heen dat er in dat opzicht veelvuldig met twee maten gemeten wordt. Vogelgidsen en avifauna's zetten sommige soorten exoten tussen de gangbare, maar verstoppen andere in een aanhangsel. Onder vogelaars is het al niet anders. De een constateert dat Nijlganzen erg nadrukkelijk, ja soms zelfs hinderlijk aanwezig kunnen zijn, maar niet meer weg te denken zijn uit ons vogelland. De ander weigert nog steeds een Fazant of Knobbelzwaan als Nederlandse soort te zien. Die on-logica zet zich ook verder voort. Een beginnende vogelaarster vertelt me dat ze tijdens een excursie een prachtige Heilige Ibis gezien heeft, maar nog steeds niet begrijpt waarom ze de raad kreeg die maar niet in het excursieverslag te vermelden. Tja, hoe leg je dat uit?

Ik eindig met twee (naar mijn idee grappige) voorbeelden:

Twee vogelaars speuren rond eind april naarstig boven het Gooise land naar mogelijke Zwarte Ooievaars op doortrek. Er passeren diverse witte. Prachtig zwevend en cirkelend, maar niet wat de mannen willen. Een van de twee verzucht: *“Wat een gedoe! En dan te bedenken dat de helft van al die beesten niet echt zijn, maar stammen uit een fokprogramma van een stel idioten”*. Dan komt een Raaf aanwieken, met prachtige, trage vleugelslagen en een diepe, resonerende roep. De telescopen worden in verrukking op de vogel gericht. En niemand moppert nog over herintroductie en menselijke inmenging.



Het tweede voorval speelt bij de Kleine Praambult. Ik tref er in februari een ontevreden kenner van deze plek met een prachtige telescoop. Duizenden Brandganzen en honderden Pijlstaarten grazen rond en in de plasjes. Dat is niets, hij komt voor het echte werk: de Zearend. Maar die laat zich niet zien. Ik, naïef natuurlijk, begin over een prachtige Mandarijneend die ik zojuist zag. Een

mannetje, schitterend weerspiegelend in het water van een luw hoekje. Er volgt een heel hoorcollege over avifaunavervuiling, waarbij de mooiste vogelsoorten (een flink aantal noemde ik hierboven) worden gedegradeerd tot monsters, die onze inlandse soorten de nek omdraaien.

Ik knik maar eens en verzwijg dat op mijn wensenlijstje nog wel een of twee van de door

hem genoemde soorten 'ongevogelte' voorkomen. Tot mijn grote verbazing (of verbijstering), breekt hij zijn tirade abrupt af met de mededeling: "Ik ga nog even kijken bij het Bovenwater. Daar zag ik gisteren twee Rosse Stekelstaarten, maar net sprak ik iemand die beweert dat er wel vijf zitten!" Ik bleef alleen achter en dacht er zo het mijne van!

Literatuur:

Van den Berg, A.B. & C.A.W. Bosman 1999. Zeldzame vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 1) GMB Uitgeverij Haarlem / Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.
Bijlsma, R.G., F. Hustings: & C.J. Camphuysen 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland 2001. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij Haarlem/ Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.
SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2002 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
SOVON 1987 Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Arnhem
Teixeira, R.M. (samenstelling) 1979 . Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's-Graveland.

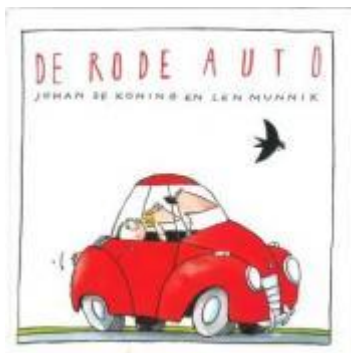
‘Fluiten als een roodborstje dat verliefd is ...’

Johan de Koning en Len Munnik: De rode auto
Een prentenboek voor kinderen van 3 – 7 jaar
Uitg. Ten Have, dec. 2005. Prijs € 12, 50

Hillie Hepp

Johan de Koning, lid van onze vogelwerkgroep, schreef een aardig verhaal over een jongetje dat dol is op auto's. Zijn vader is fluitist en weet niets van auto's. Van zijn concertreizen zou de vader als cadeau voor de jongen het liefst een of ander muziekinstrument meenemen, maar de jongen houdt alleen van auto's en wil het liefst alle merken kennen. Om de jongen iets anders te leren laat de vader de jongen op zijn fluit horen hoe vogels fluiten; hoe het Roodborstje klinkt als het verliefd is, hoe de Buizerd miauwt en de specht lacht. De jongen leert zo spelenderwijs allerlei vogelgeluiden.

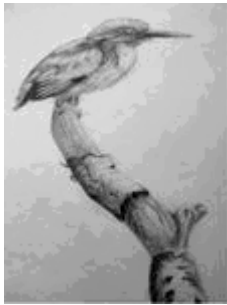
Af en toe maakt de vader met zijn zoon een ritje met de auto naar het bos. Als ze op een dag door toedoen van een vrachtauto tegen een boom rijden en de jongen hulp moet halen komen er plotseling vogels overvliegen die hulp lijken te bieden. Ze maken hetzelfde geluid als mobieltjes, sirenes of kapotte auto's. Het boek is prachtig geïllustreerd en voor kinderen daardoor zeer aantrekkelijk. Voor ouders en grootouders een geschikte hulp om het jonge kind in aanraking te brengen met vogelgeluiden.



Hemelsblauwe saffier in Gooi weer springlevend!

Gerry Kluvers - Kessler

In 1997 kreeg u in het Gooi nauwelijks de kans om een van de kleurrijkste vogels van ons land te zien, want er waren in dat jaar geen broedparen in het Gooi, de Vechtstreek en het Eemgebied. In 2005 lagen uw kansen beduidend hoger, omdat het aantal gestegen was naar 37 broedparen!



Ik heb het over de 'Blauwe Schicht' zoals hij ook wel genoemd wordt. Of zoals bij de vereeuwiging op ons oude biljet van tien gulden vermeld staat: "Dolk op wieken op een jasje van kobalt, buik oranje" Jawel, de IJsvogel met zijn kobaltblauwe lijf, witte hals

en wangvlek, met oranje poten en een dolksnavel in de natuur te mogen waarnemen is een ervaring om nimmer te vergeten.



Als u uw kansen om hem vaker te zien wilt vergroten, vraag ik u te stemmen op Jelle Harder, die genomineerd is voor de Paul Fentener/AD Natuurprijs. Er zijn tien genomineerde vrijwilligers die meedingen naar de hoofdprijs. In augustus kiest de jury de uiteindelijke winnaars. De prijsuitreiking vindt begin september plaats.

De Paul Fentener van Vlissingen AD/Natuurprijs wordt uitgereikt aan particulieren die op een of andere wijze een onderscheidende prestatie hebben verricht voor de bescherming of de ontwikkeling van de natuur in Nederland. De jury kiest uit alle inzendingen een of meer winnaars. Zij krijgen elk een door de jury te bepalen deel van het jaarlijkse prijzengeld van € 50.000.

Dat geld moeten zij besteden aan hun eigen natuurproject of een ander natuurproject in Nederland naar hun keuze. De hoofdprijswinnaar krijgt verder de unieke legpenning van de Paul Fentener van Vlissingen AD Natuurprijs en wint een reis naar een van de parken van African Resorts in Afrika.

Het zijn in heel veel gevallen juist vrijwilligers die natuurprojecten in Nederland mogelijk maken. Soms werken ze alleen, ver weg in de eenzame natuur. Soms vallen ze juist op door hun natuurwerk, omdat het midden in de stad is. Wat ze ook doen en waar ze ook werken, één ding hebben ze gemeen: zonder hun inzet was het een

stuk slechter gesteld met de natuur in Nederland. De Paul Fentener van Vlissingen AD Natuurprijs is bedoeld om deze mensen eens op een voetstuk te plaatsen.

Dankzij het ijsvogelproject van Jelle Harder (zie De Korhaan 40(2): 48-53) maakt u nu reeds grote kans de IJsvogel langs de Vecht, op de plassen in het Gooi en op de landgoederen aan te treffen. Met de winnaarprijs zullen we in staat zijn nog meer steile onbegroeide oeverwanden te creëren, want de woningnood is ook groot bij de IJsvogels. IJsvogels maken namelijk hun nest in een gang van 50 tot 100 cm diep, die zij graven in zulke wanden. Aan het eind bevindt zich een nestkom van ongeveer 15 cm doorsnede.

Jelle heeft meermaals laten zien hoe vakkundig hij zijn projecten kan organiseren en daarbij uiteenlopende mensen zo enthousiast kan maken dat zij zich willen inzetten voor zijn projecten. Dit ijsvogelproject is er daar een van. Op bescheiden wijze deelt hij al jaren zijn brede kennis, ook met de gewone man of vrouw van de straat, die interesse en inzet toont voor de natuur. Zijn grote passie voor en brede kennis van de natuur zijn voor velen een bron van inspiratie. Jelle Harder weet zijn vrijwilligers niet alleen voor zijn project te winnen, maar nog moeilijker, ook voor jaren te binden. Zijn respect voor de natuur houdt voor hem automatisch in ook oog en respect te hebben voor zijn vrijwilligers.

Sinds 2004 staat de IJsvogel niet meer op de Rode lijst, maar de populatie blijft kwetsbaar. Anders dan zijn naam doet vermoeden decimeren strenge winters met veel ijs het aantal broedparen. IJsvogels die niet op tijd wegtrekken sterven dan door de onbereikbaarheid van hun voedselbron in het water (kleine vis). IJs op het water betekent voor hem dat de deur naar de etenskast, waarvan hij geen sleutel heeft, op slot gaat.

Het blijft noodzakelijk dat we de leefomgeving voor de IJsvogel helpen te creëren, dan wel in stand te houden en tegelijkertijd de broedvogelpopulatie te blijven monitoren. Dat daarmee wij, en u dus ook, van dit vliegend zeldzame juweeltje kunnen genieten in de natuur tussen de Vecht en Eem is een kostbaar geschenk. Zoals gezegd, de IJsvogel was bijna verdwenen, maar hij is weer springlevend in het Gooi, op de eerste plaats dankzij Jelle Harder. Helpt u mee? Breng dan uw stem uit op het ijsvogelproject van Jelle Harder (www.ad.nl/natuurprijs).

Verslag excursie Monnikenberg

Onder leiding van Dick Jonkers bezochten tien leden van de Vogelwerkgroep de Monnikenberg te Hilversum (22 april 2006)

Renée Beekman

Landgoed Monnikenberg in Hilversum is eigendom van het Goois Natuur Reservaat. Het gebied, dat ligt ingeklemd tussen de spoorlijn Hilversum-Amersfoort en de Soestdijkerstraatweg, bestaat voornamelijk uit bos en enig cultuurgood en er staat behalve een prachtig boerderijcomplex ook het Klooster De Stad Gods van de zusters Augustinessen van Monica. De orde van de zusters werd opgericht in 1934 in Utrecht. Tijdens Wereldoorlog II kocht de orde de Monnikenberg. De villa werd gebouwd in 1900.



Na deze algemene uitleg van Dick over de historie, trokken we 's morgens het natte bos in. Het was een leuke wandeling, waarbij meer dan 30 soorten vogels werden geteld. Gerrie Kluvers, natuurgids van het IVN, die ook met ons meeliep, voegde er nog een aantal weetjes over de bomen aan toe. Die werden namelijk als productiebos aangeplant ten dienste van de staatsmijnen.

Nu is dat al lang niet meer zo, maar je kunt nog wel zien hoe de bomen in rechte lijnen werden gezet.

Een andere probleem, dat ons nu nog steeds bezig houdt, is een verklaring te vinden voor de gedraaide stam van sommige bomen. Komt dit door genetische aanleg (b.v. bij Tamme Kastanjes), door de wind of door het zonlicht? Bekijk de foto en wie het weet mag het zeggen.



Een bedreiging voor dit stukje prachtige natuur vormen de plannen van de gemeente voor uitbreiding van Ziekenhuis Hilversum en het aanbrengen van parkeergelegenheid voor het ziekenhuis in het gebied.

Ik hoop dat het nieuwe college hier goed over nadenkt, want met de herrie van de A27, de spoorlijn en de Soestdijkerstraatweg hebben de vogels wel genoeg aan hun hoofd.

Expositie vogelschilderijen Theetuin Eemnes

Bertus van den Brink en Nicole van Gans

Na het succes van vorig jaar is er van **6 tot en met 17 september 2006** weer een expositie van vogelschilderijen, -tekeningen en -beelden van leden van de Vogelwerkgroep Gooi en Omstreken in de Theetuin in Eemnes.

Wij nodigen hierbij alle leden van de vogelwerkgroep die hieraan mee willen doen uit om dit door te geven aan Bertus van den Brink (035-5258142) of Nicole van Gans (035-6242740).

Wij verheugen ons erop om dit jaar een hele uitgebreide en gevarieerde expositie in te kunnen richten met veel deelnemers! De theetuin is in die tijd geopend van woensdag t/m zondag van 12.00 tot 17.00 uur.

Vestingvaart

Verslag van de vestingvaart van 6 juni 2006, speciaal bestemd voor leden van de VWG, begeleid door Lex Maat. Het was een prachtige ochtend.

Anneloes Spruyt & Geert Veenstra

Zaterdagochtend 6 mei. Een rode zon stijgt boven de ochtendnevel uit. Om precies zeven uur vertrekken we met de Opwaarts, de open rondvaartboot van Vestingvaart Naarden vanaf de ligplaats aan de Nieuwe Haven. Heel stil glijden we weg om de rust zo min mogelijk te verstoren.

Lex Maat is onze gids. Hij vertelt over de geschiedenis van de vesting en hij maakt ons lekker met al de IJsvogels en Purperreigers die hij al vaak op deze tocht gezien heeft.

We genieten volop, ook van de heel gewone dingen: een moedereend die helemaal plat gaat liggen als ze ons ziet, snavel op de grond gedrukt en alle jongen onder haar. De vissen die aan het paaïen zijn, de Blauwe Reiger ernaast om meteen de afgezette eitjes weg te kunnen snaaien. De Fuut met jongen op zijn rug. De vele, vele meerkoetnesten.



Van een nest konden we de eieren tellen: elf stuks of toch twaalf?!

We varen langs de met varens en bijzondere (zoutminnende!) mosjes begroeide muren. Het zoute Zuiderzeewater kwam vroeger tot hier. We leren over rozenstruiken die al bijna anderhalve eeuw met hun stekelige takken op de wallen staan. Overall hoor je Fitissen, Roodborstjes, Vinken, Groenlingen, mezen, en ook hier en daar een Rietzanger.



Vanaf Naarden gaan we ook nog naar de Karnemelksloot. Onderweg horen we de Nachtegaal, daar wordt de motor speciaal voor afgezet. Voor ons is het de eerste van het jaar en hij verraste ons door hier zo dichtbij een woonwijk zich te laten horen. In de weiden zien we Kieviten, Grauwe Ganzen, Canadese Ganzen en Scholeksters. Geen Grutto's, ze zijn er echt niet meer. Als oorzaak wordt ook het veranderde beheer van de weilanden geopperd. Niet de Vos, niet de kraaien en niet de waterstand, maar het uitblijven van het traditionele mest uitrijden kan een belangrijke oorzaak zijn.

Veel ganzen hebben jongen. De Canadese Ganzen houden hun jongen angstvallig tussen zich in. Bij de Grauwe Ganzen gaat het wat ongedisciplienerder toe.

Helemaal boven in een hoogspanningsmast zit een vogel. Ver weg, klein. Iets valkachtigs? Dan is opeens een donkere kop en een witte halsvlek duidelijk te zien: een Boomvalk!

In een plasje bij de Loodijk zien we wat watervogels: Bergeend, Slobeend, Krakeend.

We zijn vergeten dat we zo graag die IJsvogels en Purperreigers hadden willen zien, maar ook zonder was het een heerlijke tocht.

Wilt u ook, kijk dan op www.vestingvaart.nl.

In Memoriam Willem Kraak

Op 26 juni 2006 is in zijn woonplaats Bussum Willem Kraak op de leeftijd van 91 jaar overleden. Hij heeft de leeftijd van de zeer sterken bereikt.

Vanaf 1971 was hij lid van onze vogelwerkgroep, maar beëindigde het lidmaatschap noodgedwongen acht maanden voor zijn overlijden. Desondanks meen ik dat we hem recht doen door zijn betekenis voor de ornithologie en de vogelwerkgroep hier te schetsen.

Willem hield zich al lang voordat de vogelwerkgroep werd opgericht met vogels bezig. Op zijn zesde jaar had hij reeds volop belangstelling voor vogels. Hij studeerde aan de Rijksuniversiteit in Leiden klassieke talen en oude geschiedenis. Reeds op 26-jarige leeftijd promoveerde hij cum laude op het proefschrift "Vogeltrek in de oudheid, in het bijzonder bij Aristoteles". De combinatie van zijn vak taal- en letterkunde met zijn hobby ornithologie bleek een zeer vruchtbare. Diverse publicaties kwamen daaruit voort, waaronder het samen met anderen geschreven standaardwerkje "Beteekenis en etymologie van de wetenschappelijke namen der Nederlandsche vogels". Voor mij was hij een vraagbaak als ik uitvoerige informatie over vogelnamen wilde inwinnen.

Als vogelwaarnemer was Willem vooral in en rond de Tweede Wereldoorlog actief en van zijn dagboeken is voor onze avifauna dankbaar gebruik gemaakt. In die periode maakte hij ook naam met zijn spraakmakende theorie dat volwassen Bergeenden van de Gooise IJsselmeerkust zich op ruitrek naar de Duitse Wadden zouden begeven. Later is dit bevestigd door het vaststellen van de aanwezigheid van jaarlijkse concentraties van ruim honderdduizend Bergeenden in dit gebied. Die bleken niet alleen uit het Gooi afkomstig te zijn maar ook uit een areaal dat vrijwel alle kusten van de Noordzee t.e.m. Schotland besloeg.

Belangwekkend was ook zijn hoofdstuk over de historie van de Gooise avifauna in "Vogels tussen Vecht en Eem, waarin zelfs gegevens over Gooise vogels in de literatuur waren opgenomen. Zijn voorliefde voor de Purperreiger en Bergeend kwam tot uiting met publicaties in De Korhaan, waarin hij met enige regelmaat publiceerde. In een interview met hem in 1992 - hij was toen al 78 jaar - in de jubileumuitgave "25 jaar vogels in het Gooi" maakte hij ons deelgenoot van de negatieve ontwikkelingen in de regio. Een uitspraak die met gezag kon worden over een zeer lange periode. Het voordeel van zijn hoge leeftijd was, dat hij ontkwam aan het verleggen van normen, die zich voortdurend binnen enkele generaties manifesteert. Zijn toen geuite wens was "Neem niet alleen de fakkel over, maar blijf ook creatief en ontdek nieuwe problemen".

Met het heengaan van Willem Kraak hebben wij een gewaardeerde, veelal als solist opererende vogelwaarnemer verloren, die door zijn bijdragen de door hem verworven kennis met ons deelde.

Dick A. Jonkers

Rabobank helpt Vogelringstation Het Gooi

Dick A. Jonkers

Jaarlijks worden leden van de Rabobank in de gelegenheid gesteld projecten aan te melden die in aanmerking zouden kunnen komen voor een uitkering uit het Coöperatief Fonds. Naar aanleiding van een oproep van de Rabobank Noord Gooiland, afdeling Laren-Blaricum heeft het Vogelringstation Het Gooi een aanvraag voor het ringproject voorgedragen. Aanleiding hiervoor waren de hoge jaarlijks terugkerende kosten voor de aanschaf van ringen, ringstokken, netten etc. De vrijwillige bijdragen van de medewerkers, de structurele bijdrage van de vogelwerkgroep en giften van bezoekers zijn ontoereikend.

Enige maanden na het indienen van het project kwam het heugelijke bericht dat het project samen met vier andere uit een groep van 19 aanvragen was genomineerd. In de brief werd meegedeeld dat, in tegenstelling tot de andere projecten, het gevraagde bedrag van € 1000,- was verhoogd met

€ 500,- zijnde de totale kosten van de doelstelling. Tevens werd de uitzondering gemaakt dat het totale bedrag van € 1500,- reeds was toegekend en we niet meer afhankelijk zouden zijn van de uitslag van de nominaties op 14 juni 2006. Wel werd verzocht om een soort 'marktkraam' in te richten in Singer Laren voor de te houden afdelingsvergadering op de eerder genoemde datum. Het hoeft geen betoog dat aan dit verzoek grif is voldaan. Administrateur Engbert van Oort en de auteur van dit artikel hebben gepresenteerd wat het ringstation is en doet. Tijdens de vergadering werd de cheque met een bedrag van € 1500,- symbolisch overhandigd,

Hartelijk dank aan de Rabobank voor deze belangrijke financiële ondersteuning.



Hoeveel Spreeuwen (3)

Rien Rense

In De Korhaan nr. 1 van dit jaar heeft een foto gestaan van een spreeuwenwolk. Het gaat om Spreeuwen bij de slaapplaats op het Laapersveld in Hilversum. Het aantal Spreeuwen daar kan oplopen tot wel 60.000. In De Korhaan nr.2 heeft André Kerkhof een beschrijving gegeven van dit fenomeen en van de show in formatie vliegen voor de Spreeuwen gaan slapen. Het nauwkeurig tellen van de Spreeuwen op de slaapplaats is bijzonder moeilijk: het zijn er verschrikkelijk veel, ze vliegen door elkaar, en er vormen zich steeds nieuwe groepen die even weggaan en ergens anders terugkomen.

Er zijn nu schattingen gemaakt door verschillende tellers. Het tellen van Spreeuwen op foto's kan helpen om tot betere schattingen te komen. Hiermee is geoefend tijdens een werkcontactavond onder leiding van Dick Jonkers, en in de toekomst zal dit waarschijnlijk worden herhaald.

Verschillende leden hebben het aantal Spreeuwen geschat op de eerder genoemde foto. Mijn eerste indruk was 'een paar honderd'. Daarna heb ik een groep geteld van 150 en geprobeerd hoe vaak die groep in het totaal paste. Tot mijn verbazing kwam ik zo op $12 \times 150 = 1.800$ uit. Veel meer dan ik bij vlug kijken verwachtte. Gerben Boon heeft ook een schatting gemaakt: hij komt op 1.600 Spreeuwen. Ten slotte heeft Dick Jonkers een schatting gemaakt: 1.750. Dick heeft ook de moeite genomen om alle Spreeuwen op de foto te tellen. Het blijken er 1.461 te zijn! Deze keer hebben we dus alle drie het aantal iets te hoog geschat.

Voorjaar

Carla Holzenspies

Het is nog vroeg in de morgen. Opvallend stil is het in de tuin. Geen voedselzoekende Merels, Vinken, Roodborsten, Heggenmussen, Zanglijsters, Groenlingen, Koolmezen, Pimpelmezen, Boomklevers en Boomkruipers te zien. Alleen Kauwen zitten op de voederplank van het universeelvoer te eten (geen pinda's, want die zijn levensgevaarlijk voor nestjonge mzen; maar dit terzijde).

Het broedseizoen is aangebroken. Verleden jaar broedde de Winterkoning nog in de klimop. Voordat Klein Jantje zijn nest betrad, bewoog het vogeltje zijn opgeheven staartje heen en weer. Net als een werkende ruitenwisser. Nu zit de Winterkoning hoog en droog in een nestkastje.

De nestbouwende ,reldames dopen de dorre beukenbladeren eerst in het water om het blad hanteerbaar te maken. Later hang ik rode linzen op bij hun nest om Eksters weg te houden. Die zijn bang voor slangen. En de vogels houden niet van rood.

Bij de haven vliegen de Boeren- en Huiszwaluwen af en aan om nestmateriaal op de vogeleilanden te verzamelen. Een eenzame Aalscholver staat zich in de zon te koesteren. Opeens wordt de Schollebaar lastig gevallen door een jonge Kokmeeuw die boven haar blijft fladderen en telkens aanvallen pleegt op haar kopje. Tevergeefs hapt de geplaagde vogel naar de 'hangjongere'. Tenslotte gaat ze op de wieken.

Verderop zitten twintig Kuifeendjes. Plotseling komt er een Zilvermeeuw aangestapt, die net zolang doorgaat met pesten, totdat alle eenden het water opzoeken.

Naar huis fietsend, bedenk ik, dat vogels net zo kunnen klieren als mensen. Gelukkig kunnen zij ons nog niet tegenspreken!

Uit de veren

Van het Coördinatieteam van de Subgroep Avifauna ontving de redactie geen nieuws. Wel volgt hier de lijst met adressen.

Werkgroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	tel. nrs.
1. Watervogeltelling	Guus Proost	035 52 51 661
2. Midwintertelling	Rob Kole	033 29 99 408
3. Eempoldertellingen	Jan Mooij	035 54 29 725
4. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/ Frits During	035 53 11 002
5. Tuinvogelonderzoek	Fernand Jager	035 69 33 553
6. Gier-, Oever- en Huiszwaluwen	Dick Jonkers	035 52 60 456
7. Boerenzwaluwen	Dick Jonkers/ Jelle Harder	035 52 60 456
8. Telpost Corversbos	Fred van Klaveren	035 65 61 341
9. CES / Vogelringstation	Dick Jonkers	035 52 60 456
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035 53 87 341
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035 53 11 207
12. Kerkuilen	Harry de Rooy / Gerard Mijnhout	035 62 89 470
13. Roofvogels	Hanneke Sevink	035 54 21 019
14. IJsvogels	Jelle Harder	035 69 37858

Ontvangen literatuur

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Samenstelling: Paul Keuning

Argus jg 31 (1) mrt. '06. Blad van de Faunabescherming. L. v.d. Bergh stelt in zijn artikel 'Knobbelzwanen en vogelgriep', dat de ophokplicht een onzinnige maatregel is, omdat boerderijvogels nooit besmet zijn door overvliegende wilde vogels. H. Niesen 'De Rosse Stekelstaart is een onschuldige exoot, die daarom niet bejaagd hoeft te worden.' J. Bouterse 'De Houtsnip als stadsvogel'.

Dier en Milieu, jg 81 (2) april '06. Blad voor handhavers van de wet. De Werkgroep Roofvogels Nederland wordt geciteerd: Roofvogels worden in Nederland steeds vaker bejaagd en hun nesten vernield.' Het SOVON-rapport over weidevogels en predatie toont aan dat er voor de achteruitgang van de weidevogels niet een hoofdrolspeler aangewezen kan worden, bestrijding van de Vos en de Zwarte Kraai is dus niet de oplossing.

De DompHoorn, jg 40 (1) mrt '06. Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden (Leerdam en omgeving) A. Kant 'WG weidevogelbescherming roeit tegen de stroom in.' S. van Baren schrijft over 'De Waterspreeuw'.

Tussen Duin & Dijk jg 4 (5). Natuur in Noord-Holland. P. Zomerdijk, W. Ruitenbeek 'Neemt de Spotvogel af?' Gegevens over een langere reeks van jaren zijn niet beschikbaar, dus die conclusie kan nog niet getrokken worden. A. Boele maakt melding van een spectaculaire toename van het aantal Krooneenden in de Gouwzee. B. Pronk & J. Marbus 'De Zeevang, het gebied tussen Edam en Hoorn is in de winter een eldorado voor ganzen en Smienten. C. Roobeek Interessant is de inventarisatie binnen de gemeente Alkmaar, omdat die teruggrijpt tot 1984. (Huismus in '94 nog met 4100 territoria, in '04 nog maar 840!) en broedgeval van de Grauwe Klauwier bij Castricum.

Dutch Birding jg 28 (2) '06. G. Ottens De Dunbekmeeuw wordt vanuit Afrika steeds vaker in Europa waargenomen. H.v. Grouw Albinisme en andere kleurafwijkingen bij vogels. B. Nikolov e.a. Roodkopklauwieren in Bulgarije met kleurafwijking. M. Brix, E. Ebels Kleurafwijkingen bij de Rotgans op de Waddeneilanden. Bij de recente meldingen van

bijzondere soorten wordt ook de Buffelkopeend bij Huizen vermeld.

Ficedula jg 35 (1) mrt '06. Twentse VWG. – P.v.d. Akker Het gaat goed met de IJsvogel en de Grote Gele Kwikstaart. L.Hassing Met 21 soorten zit het wel goed met de variatie in de nestkasten, (Nestkastverslag 2005 van IVN Losser).

Fitis jg 42 (1) mrt '06. VWG Zuid-Kennemerland F. Hopman coördineerde er een inventarisatie van Velsen/IJmuiden. Ch.v. Deursen & A.v. Aken: Met 51 soorten en een territoriumdichtheid van 371 per 110 ha is het golfterrein 'De Houtrak' een interessant vogelgebied. R. Jonker en Grace Innemee schreven een goed leesbaar verhaal over scharrelpapegaaien, zoals de Geelvleugelara's die half wild overleven in een parkachtige omgeving bij Leiden. A.v.d. Berg: Claims op waarnemingen van de Matkop zijn nog nooit gestaafd met geluids- of beeldopnamen. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat de Matkop in Kennemerland voorkomt.

De Gierzwaluw jg 43 (4) mrt. '06. VWG Amsterdam. Breidt je kennis over meeuwen uit aan de hand van het artikel van R. Altenburg. Langs de Erasmusgracht maken we kennis met o.a. de Baltische Mantelmeeuw en de Heuglins Meeuw. Er worden opvallend veel waarnemingen gemeld: wel 22 bladzijden, veel soorten van de Kinseldam.

De Grauwe Gans jg 22 (1) '06. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland. E ter Laak 'De broedvogels van het Meridiaanpark in 2005'. A. v.d. Berg Meerkoeten, Waterhoen, Futen, Blauwe Reigers en andere watervogels in de grachten van Almere.

De Kruisbek jg 49(2) april '06. Vogelwacht Utrecht. W. Braaksma De Kleine zwaan staat op nr. 9 in de top-tien bij de Midwintertelling van Watervogels in de provincie Utrecht. G. Ottens: Pestvogel-invasies in Utrecht, de afgelopen winter waren de aantallen nog bescheiden. F. Franssen is pessimistisch over het effect van beheersplannen voor weidevogels.

Mens en Natuur jg 57 (1) Lente '06. Magazine van het IVN D.v. Grieken 'Van zandafgraving tot vogelparadijs', hoe het IVN Losser een zandwinplas op weet te waarderen tot een vogelgebied, waar al 223 soorten zijn waargenomen.

Van Nature jg 16 (4) apr. '06. Ver. Natuurmonumenten. Jac.P. Thijssen herrezen om opnieuw het Naardermeer te behouden. Beleidsstuk van Natuurmonumenten: zet de luiken open voor een groen netwerk.

Van Nature jg 15 (5) mei '06 Ver. Natuurmonumenten. Aandacht voor de alternatieven voor een A6-A9 tunnel. Aantal Korhanen toegenomen tot 23. R. Vermeulen: de Roodborsttapuit en de Kneu doen het goed op de heidegebieden van de Oost-Veluwe. Het maaien en plaggen in fases komt de variatie ten goede.

NatuurNabij jg 34 (2) lente '06. IVN Eemland. Observatiepost op de Westdijk in Bunschoten is maandelijks bemand. Het IVN deed mee aan de januari-telling en noteerde in de Soester Eempolder 120 Kleine Zwanen.

Landschap Noord-Holland jg 33 (1) mrt. '06. M. de Boo. Van Wieringen tot en met de Diemer Vijfhoek veel interessante natuur langs de oevers van het IJsselmeer. R. Slings "De Grauwe Klauwier is terug", in de duinen bij Castricum heeft een beheer met open stuifzand ertoe bijgedragen dat grote kevers, waar de Grauwe Klauwier van leeft, weer volop aanwezig zijn.

Onze Waard jg 37 (1) lente '06. Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard". A. de Groot 'Vogelogen', veel is nog onbekend over de hoe de zintuigen van vogels werken. A. Kooy Nieuw plas/dras gebied bij Langebroek van belang als 'steppingstone' voor de weidevogels op weg naar Afrika.

Sovon Nieuws jg 19 (1) '06. Voor vogelonderzoekers. M. v. Roomen. Eerste resultaten midwintertelling watervogels jan. 2005 Veel soorten kwamen in grotere aantallen voor dan in de voorgaande jaren. Met een kwart ging het slechter, waaronder de Kanoet en de Zwarte Zee-eend. A. Boele en E.v. Winden 'Morinelplevier, schaarse doortrekker', die in het voorjaar o.a. de Flevopolder als pleisterplaats gebruikt. Hij is gemakkelijk te benaderen. Een interview met G. van Duin, die sinds '94 de

ringcentrale runt. Probleem ook daar is dat er door bezuiniging op personeel gegevens verzameld worden van ruim 200.000 geringde vogels, maar dat er geen tijd over blijft om die gegevens te verwerken tot een publicatie. Veldleeuwrik gezien? Geef het door aan Sovon, want het is het jaar van de Veldleeuwrik. Verder werd het broedresultaat van de Waddenvogels 2005 goed in kaart gebracht. De aantallen zijn bedenkelijk voor de Velduil en de Blauwe Kiekendief.

De Tringiaan jg 29 (1) apr. '06. VWG Schagen e.o. R. Costers 'Zilvermeeuwen met kleurringen zijn individueel te volgen.'

Vanellus jg 59 (2) mrt. '06. Bond van Friese Vogelbeschermingswachten. Het mag dus toch van de rechter: 6934 Kievitseieren rapen is een klein aantal, waardoor de soort niet in gevaar komt.' J. Jukema 'Ontdekking van een derde type mannetje bij de Kempphaan: de faar.' **Vanellus** (3) mei '06. Themanummer van de Werkgroep Kerkuilen Friesland, waar het met meer dan 500 broedparen goed gaat.

Het Vogeljaar jg 54 (1) '06. G. Ouweneel rond het Brielsche Gat zijn de afgelopen 50 jaar veel bijzondere veldwaarnemingen gedaan. L. v.d. Bergh De sneeuwganzen en de Ross' Gans G. de Kroon en M. Mommers: Waarin verschilt de roep van de Europese Waterral van die van de Japanse? Het Vogeljaar jg 54 (2) '06 D. Karelse 'Deense eendenkooien'. Uitslag Jaap Taapken vogelfotowedstrijd.

Vrienden van het Gooi (2) '05. Weinig vogelnieuws, wel een leuk artikel van G. Rutten over Cruysbergen, natuur in ontwikkeling. De Stichting Oude Landbouwgewassen Laren heeft in twaalf jaar bereikt dat op een tiental eng-restanten weer Boekweit, Rogge, Gerst en Zonnebloemen groeien.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met Bep Dwars-van Achterbergh.

Mutaties ledenbestand juni 2006

Nieuwe leden

Mw. E. Aardewijn	Lis 11	1273 CC	Huizen	035	5254318
H. Bakker	Wallestein 52	3632 WP	Loenen a. d Vecht	0294	231922
Mw. W. Bakker-Makkinje	1e Woningbouwstraat 11	1271 SH	Huizen	035	5364735
Mw. M. Beltman	Kortenhoefsedijk 185	1241 NA	Kortenhoef	035	5316427
G.T. Boon	Laarderweg 125	1403 RG	Bussum	035	6937006
Mw. M. Doorn	Taandersdwarsweg 23	1271 AP	Huizen	035	5259468
P. Doorn	Taandersdwarsweg 23	1271 AP	Huizen	035	5259468
S.F. van Eck	Elzenlaan 53	1214 KK	Hilversum	035	6212654
Mw. Holleman-Weenen	Koggewagen 88	1261 KD	Blaricum	035	5241123
J. Jacobs	Treiler 7	1276 EC	Huizen		
Mw. J. Jacobs	Treiler 7	1276 EC	Huizen		
M.P. Janssen	Makassarstraat 39	3531 VK	Utrecht		
Mw. P.H. Kok	Acaciapark 118	1213 LE	Hilversum	035	6282094
Mw. L. Langerveld	1e Nieuwstraat 46	1211 IS	Hilversum	035	6400480
T. van der Leij	Nigtevechtseweg 37	3633 XR	Vreeland	0294	254341
Mw. S. Meijers	Kolhornseweg 88	1215 RJ	Hilversum	035	6223383
M. van de Pol	Veldheimweg 42	6871 CD	Renkum	0317	311814
Mw. M. Popma	Eikbosserweg 162	1213 RZ	Hilversum	035	7724849
Mw. H. Rijvers	Vossiuslaan 65	1401 RS	Bussum	035	6923110
H. van der Wal	Prinsenstraat 20	1211 LT	Hilversum	035	6247430
Mw. L. Wiegert-Engels	De Spiering 22	1398 EL	Muiden	0294	263755
Mw. E. de Wijs	Noorderweg 164	1222 PH	Hilversum	035	6851800
Mw. T.C. de Wit-van der Maas	Heuvellaan 26-3	1217 JN	Hilversum	035	6249417

Adreswijzigingen

H.J. Langenkamp	Fazantenhof 96	3755 EJ	Eemnes	035	8889215
Mw. C. Rotermundt	Van Tedlaan 2	3707 VD	Zeist	030	6986949
Mw. G. Schaap	Labradorstroom 93	1271 DE	Huizen	035	6942636

Overleden

Mw. C.A. W van Meteren	Rietzangerweg 119	1111 VK	Diemen	020	6993137
J.J. Olgers	Wirixstraat 30	1222 NR	Hilversum	035	6858097
Mw. E. Visser	Quellynstraat 138-h	1073 XM	Amsterdam	020	6647537
G.A. de Vries	Chopinlaan 1	3741 HE	Baarn	035	5413931

Uitgeschreven

J. Banning	Eemnesserweg 21	1221 CS	Hilversum	035	6830892
Mw. M. Flipse	Boomstede 244	3608 AL	Maarssenbroek	0346	567642
E.F. Kraaij	Isaac da Costalaan 15	1401 BG	Bussum	035	6970271
Mw. L. Westhoff	Vijverhof 25	3734 DE	Den Dolder	030	2292201



Veldwaarnemingen

Samenstelling: Engbert van Oort

Dodaars	v.a. 30-05	5	3 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, foeragerend
Geoorde Fuut	v.a. 17-05	4	2 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, A. Vermeule, foeragerend
Grote Zilverreiger	v.a. 22-03	7	4 locaties, H. Groen, D. Nijdam, J de Jonge, veelal overvliegend
Purperreiger	v.a. 23-04	5	3 locaties, D. Jonkers, D. Nijdam, J.de Jonge, VRS, foeragerend en overvliegend
Ooievaar	v.a. 30-04	4	2 locaties, D. Jonkers, D. Nijdam, J.de Jonge, overvliegend
Lepelaar	v.a. 23-04	13	6 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, VRS, foeragerend en overvliegend
Wespendief	30-05-06	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, G. Bieshaar, D. Jonkers, overvliegend
Grauwe Kiekendief	v.a. 01-05	2	2 locaties, D. Jonkers, VRS, beide overvliegend
Sperwer	v.a. 05-03	2	2 locaties, H. & M. Groen, E. Klomp, laag overvliegend en foeragerend
Visarend	v.a. 09-04	2	Oud Naarden, VRS, waarvan eenmaal met brasem in de poten
Torenvalk	v.a. 23-04	5	2 locaties, E. Klomp, rustend en foeragerend
Boomvalk	v.a. 18-04	7	5 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, overvliegend, balts en foeragerend
Kwartel	v.a. 29-05	2	2 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, T. Wolfshaar, één vloog op uit het gras
Fazant	v.a. 02-05	2	2 locaties, G. Bieshaar, E. Klomp, gehoord en foeragerend
Waterral	01-05-06	1	Wijde Blik, Naardermeer, M. de Graaf, D. Jonkers, balts
Kwartelkoning	30-05-06	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, G. Bieshaar, D. Jonkers, uitsluitend gehoord
Kluut	v.a. 17-05	8	2 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, A. Vermeule, vermoedelijk 3 paar broedend
Kleine Plevier	v.a. 20-04	1	2 locaties, D. Jonkers, F. Leurs, E. van Oort, balts
Bontbekplevier	16-05-06	12	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Bonte Strandloper	17-05-06	8	Visdiefeland, Eemmeer, D. Jonkers, A. Vermeule, foeragerend en rustend
Kemphaan	05-04-06	46	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend
Grutto	11-03-06	86	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, foeragerend en overvliegend
Regenwulp	v.a. 20-04	3	2 locaties, D. Jonkers, F. Leurs, E. van Oort, foeragerend en overvliegend
Wulp	05-05-06	41	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, overvliegend
Steenloper	17-05-06	2	Visdiefeland, Eemmeer, D. Jonkers, A. Vermeule, rustend
Dwergmeeuw	17-05-06	1	Gooimeer, D. Jonkers, A. Vermeule, overvliegend
Kleine Mantelmeeuw	v.a. 06-04	3	2 locaties, J. Domhof, E. Klomp, foeragerend en rustend
Zwarte Stern	17-05-06	2	Gooimeer, D. Jonkers, A. Vermeule, overvliegend
Holenduif	22-04-06	12	Corversbos, 's-Gravenland, E. Klomp, foeragerend
Koekoek	v.a. 25-04	4	4 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, VRS, rustend en gehoord
Koekoek	11-06-06	2	Loenen, G. & E. van Oort, luid roepend achter elkaar aanvliegend door onze tuin
Kerkuil	v.a. 13-03	3	2 locaties, G. Bieshaar, D. Jonkers, F. Leurs, E. van Oort, waarvan 1 treinslachtoffer
Gierzwaluw	21-04-06	4	Fuchiastraat, Hilversum, E. Klomp, eerste waarneming?
IJsvogel	v.a. 03-03	5	5 locaties, G. Bieshaar, M.de Graaf, D. Jonkers, VRS, foeragerend en rustend
Groene Specht	v.a. 15-04	14	8 locaties, D. Jonkers, E.Klomp, VRS, veelal gehoord en foeragerend
Zwarte Specht	v.a. 15-04	5	4 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, J. Hoogwerf, VRS, gehoord en balts
Grote Bonte Specht	v.a. 30-05	1	Naarderstraat, Huizen, C, Holzenspries, dagelijks in de tuin
Kleine Bonte Specht	v.a. 21-04	3	2 locaties, D. Jonkers, VRS, uitsluitend gehoord
Boomleeuwerik	09-05-06	1	Zuiderheide, Laren, E. Klomp, voluit zingend
Boompieper	v.a. 17-04	3	Oud Naarden, VRS, driemaal zingend aanwezig rond de ringpost
Waterpieper	15-04-06	1	Oud Naarden, VRS, luid roepend overvliegend
Gele Kwikstaart	v.a. 25-04	9	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, broedgeval, tweemaal met pullen
Rouwkwikstaart	28-04-06	1	Maatpolder, Eemnes, D. Jonkers, foeragerend
Pestvogel	21-04-06	9	Fuchiastraat, Hilversum, E. Klomp, overvliegend
Nachtegaal	17-05-06	1	Dode Hond, Eemmeer, D. Jonkers, A. Vermeule, zang en balts
Blauwborst	02-05-06	8	Oever Eemmeer, D. Jonkers, 4 paartjes in het riet – volop zang
Zwarte Roodstaart	v.a. 21-04	2	2 locaties, D. Jonkers, beide zang
Roodborsttapuit	06-06-06	2	Naardermeent, Naarden, D. Jonkers, foeragerend
Tapuit	v.a. 12-04	5	2 locaties, G. Bieshaar, foeragerend en rustend
Beflijster	30-04-06	5	Tafelbergheide, Blaricum, D. Jonkers, foeragerend
Rietzanger	23-04-06	1	Naardermeer, A. & S. Visser, zingend in lage wilgenstruik
Spotvogel	v.a. 23-04	2	2 locaties, D. Jonkers, VRS, uitsluitend gehoord
Braamsluiper	04-06-06	2	2 locaties, D. Jonkers, zang
Fluiter	04-06-06	2	2 locaties, D. Jonkers, zang
Fitis	25-03-06	1	Driehoven, Loenen, M. Groen, foeragerend in tuin
Bonte Vliegenvanger	17-04-06	1	Oud Naarden, VRS, luid roepend overvliegend
Baardman	13-04-06	1	Oever Eemmeer, D. Jonkers, foeragerend
Raaf	09-06-06	1	Natuurbrug, Crailo, J. de Jonge, overvliegend
Putter	19-02-06	12	Naarden Vesting, Naarden, G. Bieshaar, foeragerend en overvliegend
Kneu	v.a. 05-05	13	2 locaties, G. Bieshaar, VRS, foeragerend en overvliegend
Goudvink	v.a. 14-02	10	5 locaties, G. Bieshaar, E. Klomp, VRS, foeragerend, zang en rustend
Appelvink	v.a. 27-01	14	7 locaties, o.a. G. Bieshaar, C, Holzenspries, foeragerend en overvliegend

Programma 2006

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

Zondag 13 augustus: Dag auto-excursie rondje Noord Holland o.l.v. Wim le Clerq en Jan Bos. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Een schitterend rondje door Noord-Hollandse biotopen. Vogels van de zee en de zoute slikken, het duin en van de zoete slikken en binnenwateren. De tijd is onder andere perfect voor het zien van vele steltlopers en mogelijk zitten er ook dit jaar weer enkele bijzondere soorten tussen. Er zal op diverse plaatsen gestopt worden om goed te kijken en verkennen.

Zaterdag 26 augustus: Lange ochtendfietsexcursie door de Eempolders o.l.v. Piet Spoorenberg en Adri Vermeule. Vertrek om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij de theetuin aan het einde van de Meentweg te Eemnes. Brood en drinken meenemen. Een lekker lome zomervrijdag fietsend door de Eempolders op zoek naar de doortrekkende steltlopers.

Zaterdag 9 september: Dag auto-excursie naar het Lauwersmeergebied o.l.v. Eric Hans van Stigt Thans, Jan Bos, Wouter Rohde en Hugo Weenen. Alweer een schitterend natuurgebied vol vogels. Lauwersmeer beroemd om zijn prachtige moerassen en open water en slikken. Binnendijks van zoet tot brak en buitendijks het prachtige wad. Veel ruiende watervogels en als het een beetje meezit vele vogels op trek, die in dit gebied pleisteren.

Woensdag 6 tot en met zondag 17 september: Expositie van vogelschilderijen, -tekeningen en -beelden van leden van de VWG in Theetuin Eemnes: zie apart bericht

Zaterdag 6 september tot en met zaterdag 23 september: VWG vogelreis naar Istanbul
Zie de aankondiging in De Korhaan van maart.

Donderdag 28 september 20/00 u. Lezing "Vogels in Nederland". Presentator Chris van Rijswijk is werkzaam in de maatschappelijke zorg en deeltijd student. In zijn vrije tijd zit hij met kijker en foto toestel achter de vogels aan. Onze avifauna herbergt zoveel moois dat een presentatie hierover altijd boeiend en leerzaam zal zijn. Voor velen van ons 'gefundenes Fressen' en déjà vu, maar vergist u zich niet. Beelden van de gewone huis- en tuinvogels spreken minder aan dan die van de zeldzame soorten die je niet snel in de kijker zult krijgen. Wat te denken van Grote Trap, Oehoe, Sperweruil, Porseleinhoen, Haakbek en Baardgrasmus. Om van te smullen.

Zondag 24 september: Fietsexcursie rondje Naardermeer o.l.v. Adri Vermeule en Wouter Rohde. Vertrek om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein van de Hocras (Franse Kampweg 38 Bussum). Vergeet je fiets niet. In de plas/drasgebieden rond het Naardermeer zijn nog veel zomergasten aanwezig. Boven ons hoofd is de najaarstrek op gang gekomen. Op het Naardermeer zitten volop eenden in eclipskleed. En natuurlijk is er de kans op bijzondere roofvogels op trek. We fietsen tegen de klok in langs de Karnemelksesloot naar de Machine en de Visserij. We stoppen uitgebreid bij de Bovenmeent en met zoveel ogen zal er geen bijzonderheid ontsnappen.

Zaterdag 7 oktober: World Birdwatch, georganiseerd door Vogelbescherming Nederland. In de volgende Korhaan meer informatie.

13, 14 en 15 oktober: Najaarsweekeinde op Terschelling. Een oude vertrouwde bestemming, welke garant staat voor een heerlijk weekeinde genieten van veel vogels in een goed gezelschap. U dient zich schriftelijk liefst zo snel mogelijk maar uiterlijk vóór 1 augustus op te geven bij Joke van Velsen per gewone post (adres achter in de Korhaan) of elektronische post (jokevanvelsen@planet.nl) met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. De kosten bedragen € 65,- per persoon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 1 augustus 2006 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum onder vermelding van "Terschelling". Indien op 1 augustus 2006 de aanmelding en betaling niet ontvangen is, dan is deelname niet meer mogelijk. Deelnemers krijgen 1 à 2 weken voor aanvang nadere informatie thuisgestuurd. De excursies starten op vrijdagochtend (boot vanaf Harlingen om 9.45 uur) en eindigen op zondagmiddag.

Donderdag 26 oktober 20.00 u. Lezing 'Vogels in de Extramadura'. Gastspreker Johan Bos, oprichter van Natura Aragon, auteur van vele publicaties over de Nederlandse natuur, gepassioneerd ornitholoog en vogelfotograaf zal ons meenemen naar Spanje, naar de Extremadura. Een gebied van extremen: mild voorjaar, droge hete zomer en koude winters met sneeuw op de bergtoppen. Dit gebied staat garant voor de aanwezigheid

van vele soorten vogels die daar gewoon, maar hier zeldzaam tot uiterst zeldzaam zijn. Johan zal ons laten genieten van Spaanse Keizerarend, Monniksgier, Havikarend, Grijsze Wouw, Blauwe Ekster, Citroenkanarie, Alpenheggemus, Rode Rotslijster en Waterspreeuw. Een rijtje om van te watertanden.

Zondag 5 november: Ochtendwandelexcursie lang de Gooimeerkust van Oud Naarden o.l.v. Rob van Maanen en Bertus van de Brink. Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats van Oud Valkeveen (Oud Huizerweg 2, Naarden).

In het gebied waar meerdere soorten roofvogels broeden, zullen wij vast en zeker de Buizerd horen roepen en wie weet elkaar wijzen naar de snelle vlucht van een Havik of Sperwer... Het alom aanwezige struikgewas biedt voedsel en schuilplaats voor allerlei vogels en dieren, zoals de Fazant, maar ook Reeën worden regelmatig waargenomen. Tijdens deze vroege wandeling vertellen wij u wat u in dit interessante gebied in de diverse seizoenen mag verwachten. Het wordt een zoektocht naar de spechtensmidse, de zevensprong en wat een Wespandief ooit op het landgoed opgroef...

Zaterdag 18 november: Ochtendwandelexcursie rond de Loenderveense Waterleidingplas o.l.v. Piet Spoorenberg, Dick Jonkers en Adri Vermeule. Vertrek om 9.00 uur bij het toegangshek van de Wwaterleidingplas (Bloklaan 5 Oud Loosdrecht, vlakbij Loenen tegenover Recreatiecentrum Mijnden) Een uitgelezen kans om dit anders voor publiek gesloten gebied te bezoeken. Traditioneel kunnen we ons weer vergapen aan de duizenden overwinterende watervogels en maken we een goede kans op Klapkester en IJsvogel.

Donderdag 23 november 20.00 u.: Algemene Ledenvergadering in de Bethlehemkerk.

Na de pauze kunnen leden hun mooiste dia's laten bewonderen. Zij die iets moois op de plank hebben liggen en dit willen laten zien, worden hierbij verzocht met Wim le Clerq contact op te nemen.

Zondag 26 november: Dag auto-excursie in Friesland o.l.v. Jan Bos en Wim le Clerq. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Een prachtige gelegenheid om eens goed naar veel soorten ganzen te kijken.

Zaterdag 16 december: Lange ochtendexcursie met de auto naar de Oostvaardersplassen o.l.v. Jan Bos en Wery Hegge. Vertrek om 8.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Voorwaarden - de kleine lettertjes:

Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een excursie binnen ons werkgebied, maar heeft u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in De Korhaan). We proberen dan een passende oplossing voor u te vinden. Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

De bij iedere excursie vermelde deelnamebedragen dienen te allen tijde volledig te worden betaald, dit ongeacht de vraag of volledig aan het programma wordt deelgenomen. Ook indien men van bij de prijs inbegrepen zaken geen gebruik maakt, is het volledige bedrag verschuldigd. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden naast de reeds gemaakte kosten tevens administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald, dit afhankelijk van de reeds gemaakte kosten en de in rekening te brengen administratiekosten.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies géén kleine kinderen en géén honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Kor Haan



Adressenlijst

Postadres VWG: Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum
Postrekening (algemeen) 2529179 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Hilversum
ABN-Amro (algemeen) 43.41.08.790 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Hilversum
Postrekening (uitsluitend contributies) 7874727 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Kortenhoef

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Dagelijks bestuur:

Voorzitter	E.H. van Stigt Thans	Mackayware 30	8014 RW Zwolle	038-4543991
Secretaris	R.A. Beekman-Koorenhof	Frans Halslaan 21	1213 BJ Hilversum	035-6249207
	secretaris@vwggooi.nl			
Penningmeester	A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-6286330
	penningmeester@vwggooi.nl			
Overige bestuursleden:				
SG Algemene Zaken	L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	06-46352060
SG Avifauna	Vacant			
SG Natuurbescherming	Vacant			
SG Vogelcursus	Vacant			
SG Excursies	J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
	excursies@vwggooi.nl			
SG Communicatie	R. Rense	Elzenlaan 40	1214 KM Hilversum	035-6248716
	communicatie@vwggooi.nl			

Nuttige Adressen:

De **lezingen** zijn in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

De **verenigingsruimte 'De Broedplaats'** is in Serviceflat Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, 1215 EM Hilversum:
souterrain: trap af. Recreatiezaal: twee trappen op (of lift) Reserveren en sleutel via de penningmeester, A. Kerkhof.

Subgroep Avifauna: zie voor adressen van de werkgroepen de rubriek "Uit de veren" elders in De Korhaan

Contactpersonen:

Vogelcursus en Jeugd cursus:	A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Lezingen	J.W. le Clercq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-6834456
Promotie en Verkoop	B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Vogelasiel Het Gooi	F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	Dick A Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
Waarnemingskaartjes	E. van Oort	Kickestein 57	3632 WJ Loenen ^a / _d Vecht	0294-234330
Wintervoeding Gooi en Vechthland	J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871
St. Wintervoeding aan Koudeslachtoffers	N. Schram	C. van Renneslaan 22	1403 ES Bussum	035-6933389
	nora.schram@planet.nl			
Buitenland excursies:	buitenland@vwggooi.nl			
Ledenadministratie	F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
	ledenadministratie@vwggooi.nl			

Vogelwerkgroep On-Line:

Vogelwerkgroep op internet: <http://www.vwggooi.nl> beheerder: Helmoet Vos: webmaster@vwggooi.nl, 035-6217363
Het Goois Vogelnet (dagelijks nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail) aanvragen via: Chans@tiscali.nl

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Contributie: De contributie voor de vogelwerkgroep bedraagt minimaal € 16,- per jaar. Na aanmelding bij de ledenadministratie ontvangen nieuwe leden een welkomstmap met informatie over de vereniging en een acceptgiro. U kunt wachten met uw betaling tot ontvangst van deze acceptgiro. Voor leden uit één gezin of samenwonenden is er de mogelijkheid lid te worden als huisgenootlid. De contributie daarvoor is minimaal € 6,- per jaar. Het gezinslidmaatschap is exclusief het tijdschrift De Korhaan

Schenken: Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften onder voorwaarden aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzeggen: Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

Declareren: In verband met de afsluiting van de boeken worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd als deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.